

IKEA koncernen
Jonas Carlehed, hållbarhetschef, Sverige
Jonas.carlehed@ikea.com

Till
Miljö- och energidepartementet, Kemikalieenheten
Annika Löfgren, Departementssekreterare
m.registrator@regeringskansliet.se och annika.lofgren@regeringskansliet.se.

Betänkandet SOU 2017:22 Från värdekedja till värdecykel (Dnr: M2017/00779/Ke)

Sammanfattning

IKEA koncernen arbetar aktivt med att ständigt utveckla vår verksamhet och skapa positiv förändring för människor och miljö. I detta arbete ingår att vi tar ansvar och är delaktiga i skiftet till en cirkulär ekonomi. Vi vill hjälpa kunderna att förlänga livet på våra produkter, bidra till att människor kan leva mer hållbart i sina hem samt minimera avfall i hela produktionskedjan.

Vi ser därför positivt på utredningen Cirkulär ekonomi och dess betänkande *Från värdekedja till värdecykel* (SOU 2017:22) och att man från regeringens håll arbetar med frågan. Utredningen innehåller en rad värdefulla förslag och den generella riktningen i utredningen är bra. Det ska vara enkelt att göra rätt för konsumenten, för att vi gemensamt ska kunna förlänga livet på produkter och förebygga avfall. I detta ingår även att man behöver se över definitionen av hushållsavfall och vem som har rätten till resurser/avfall. Mycket av det som idag klassas som avfall är potentiella resurser och råvaror som kan gå in i produktionen av nya varor. Detta perspektiv måste vara vägledande i varje diskussion om den cirkulära ekonomin.

Utredningens förslag innehåller många aspekter som är relevanta i frågan om övergången till en cirkulär ekonomi. Vi uppskattar regeringens initiativ men ser att det finns ytterligare behov av lagförslag, vidareutveckling samt att en rad punkter behöver förtydligas för att få fart på övergången till en cirkulär ekonomi. Ett starkt politiskt ramverk både i Sverige och i EU stöttar och skapar förutsättningar för ett ekonomiskt, hållbart, och cirkulärt kretsloppssamhälle som i sin tur stöttar Sveriges konkurrenskraft.

Nationell samverkan och att inrätta en delegation för cirkulär ekonomi

IKEA koncernen anser att inrättandet av en nationell delegation för cirkulär ekonomi är positivt. Vi delar bedömningen att regeringen bör lyfta omställningen till cirkulär ekonomi till en strategisk nivå. Förslaget till en delegation är, som utredningen också understryker, inte ett färdigt förslag och det behöver bearbetas ytterligare. För att en delegation ska lyckas med sitt uppdrag är det viktigt att mandat, roll och syfte är förankrat.

Delegationen bör ha en stark förankring inom regering och myndigheter samt ha förtroende hos alla grupper av områdets aktörer (Näringsliv, Samhälle och Forskning/Utveckling) för att säkerställa att man arbetar utifrån ett brett spektrum av perspektiv.

IKEA ser till exempel ett tydligt behov av att inkludera det globala perspektivet. Vi lever i en globaliserad värld där varken varor eller tjänsters rörlighet styrs av nationsgränser. Den svenska konkurrenskraften är viktig, men det globala perspektivet får i sammanhanget inte glömmas bort eller förringas.

"Hyberavdrag": skattereduktion för hyr-, begagnat- och reparationstjänster

IKEA koncernen ställer sig positivt till incitament för att uppmuntra konsumenter till ökad begagnatanvändning och -handel samt reparation och ser positivt på förslaget om ett Hyberavdrag.

En aspekt som är viktig att beakta vid införandet av en skattereduktion för hyrda produkter och reparationstjänster är att se till helheten och inte bara till valda delar av en produkts livscykel. Denna del bör utvecklas vidare från utredningens förslag och tydliggöras med hur man ser till produkternas och tjänsternas egenskaper och hur de är hållbara över hela livscykeln.

Ett ökat incitament till uthyrning leder till exempel inte till ökad hållbarhet om det inte också finns ett incitament för uthyraren att erbjuda produkter med ett inbyggt livscykelänk.

Insatser för att underlätta för hushållen att förebygga avfall

IKEA koncernen ser positivt på att underlätta för konsumenter att hantera avfall för att i slutändan minimera det som vi klassar för avfall.

På IKEA koncernen ser vi avfall som en resurs. Dock anser vi att varken svensk eller europeisk avfallslagstiftning i dagsläget reflekterar eller uppmuntrar ett sådant synsätt i tillräcklig utsträckning. Vi vill främja tillgängligheten för återvunnet material, men befintlig reglering av avfallshantering förhindrar oss från att sluta våra egna kretslopp.

Vi ställer oss positiva till att kommunen får en skyldighet att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter. Vi ser samtidigt att det är av stor vikt för en fungerande cirkulär ekonomi att inte monopolisera insamlandet av återanvändbara produkter, material och resurser. Vi behöver ett regelverk som möjliggör för företag att själva ta ansvar för produkter för reparation, re-make, återförsäljning eller återvinning oberoende av om konsumenten klassar produkten som slutanvänd.

Vi ser idag att förbränning av sekundära material till energiåtervinning i flera fall är mer ekonomiskt lönsamt än materialåtervinning och efterfrågar styrmedel som aktivt stöttar de övre stegen i avfallshierarkin samtidigt som kommunerna ges ökade möjligheter till förebyggande, insamling och sortering.

Förebygga avfall i statliga och kommunala verksamheter

IKEA stödjer främjande av cirkulär upphandling och förslaget att en statlig verksamhet ska kunna köpa in en funktion istället för en produkt.

Vi ställer oss också positiva till utredningens förslag om att ge Upphandlingsmyndigheten i uppdrag att utveckla mått och kriterier för att bedöma hur väl anbud motsvarar krav på cirkularitet. Vi ser att det är av stor vikt att detta utvecklas på central nivå för att kommunerna ska kunna göra upphandlingar där det kan göras en professionell och korrekt bedömning av cirkulariteten i erbjudandet, utan att enbart fastna i tredjepartscertifieringar.

Generella synpunkter

IKEA koncernen är positivt till att stärka förtroendet och rättssäkerheten gällande begagnat och delning av produkter. Vi stödjer även förslaget att konsumenter ska kunna få skattereduktion för hämtning eller lämning av en konsumentprodukt i anslutning till att denna ska hyras, repareras eller säljas/köpas begagnat.

I stort stödjer vi arbetet som görs för att utöka den cirkulära ekonomin och att man utvecklar processer och standarder för detta. En cirkulär ekonomi kan försäkra oss om att behoven hos de många människorna kan tillgodoses samtidigt som framtidens konkurrenskraft för svenska företag säkerställs. Hållbarhet ska inte vara något som är förbehållet de få och privilegierade. Hållbarhet och cirkulär ekonomi löser vi inte genom att höja prislappen, utan fokus bör ligga på incitament. Uppmuntran till beteendeförändring hos konsumenter samt innovation och ekodesign hos företagen tror vi är en verkningsfullare väg.

Avslutningsvis stödjer IKEA helt och fullt ansatsen att göra det lätt för kund att återanvända och återvinna. I en cirkulär ekonomi ska det vara lätt att göra rätt.

Jonas Carlehed, hållbarhetschef, IKEA koncernen Sverige

Helsingborg, 22 juni, 2017